

SPORTCHILARNING QAROR QABUL QILISH STRATEGIYALARI VA ULARNI SHAXSIY XUSUSIYATLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK

H.A.Safoyev¹

Mas'ul muallif: Safoyev Hasan Aminovich, Buxoro davlat universiteti tadqiqotchisi.

Accepted: 23 Sentabr 2026

Published: 23 Sentabr 2026

Copyright: © 2026 by the author(s). Licensee Buxoro xalqaro universiteti ilmiy axborotnomasi.

Iqtibos uchun: Safoyev, H. A. SPORTCHILARNING QAROR QABUL QILISH STRATEGIYALARI VA ULARNI SHAXSIY XUSUSIYATLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK / H. A. Safoyev // Buxoro xalqaro universiteti ilmiy axborotnomasi. — 2026. — T. 9, № 2. — B. 273–276.

1. Buxoro davlat universiteti tadqiqotchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada sportchilarning qaror qabul qilish strategiyalari va ularning shaxsiy xususiyatlari o'rtasidagi bog'liqlikning psixologik jihatlarini yoritilgan. Sport faoliyatida tezkor va maqbul qaror qabul qilishga ta'sir etuvchi individual-psixologik xususiyatlar, jumladan, temperament, xarakter, o'ziga ishonch, stressga chidamlilik, tavakkalchilikka moyillik, emotsional barqarorlik va o'zini o'zi boshqarish kabi omillar tahlil qilingan. Shuningdek, sportchilarning musobaqa jarayonida yuzaga keladigan murakkab va noaniq vaziyatlarda qaror qabul qilish usullari, tezkor fikrlashi hamda mavjud vaziyatni baholash qobiliyatining shaxsiy xususiyatlar bilan aloqadorligi ko'rib chiqilgan. Maqolada sportchilarning individual-psixologik xususiyatlarini hisobga olish qaror qabul qilish samaradorligini oshirish, musobaqaviy vaziyatlarga moslashish va sport faoliyati natijadorligini takomillashtirishning muhim psixologik sharti sifatida asoslangan.

Kalit so'zlar: sportchi, qaror qabul qilish, qaror qabul qilish strategiyasi, shaxsiy xususiyatlar, individual-psixologik xususiyatlar, temperament, stressga chidamlilik, emotsional barqarorlik, o'ziga ishonch, sport faoliyati.

ВЗАИМОСВЯЗЬ МЕЖДУ СТРАТЕГИЯМИ ПРИНЯТИЯ РЕШЕНИЙ СПОРТСМЕНОВ И ИХ ЛИЧНОСТНЫМИ ОСОБЕННОСТЯМИ

Аннотация. В данной статье раскрываются психологические аспекты взаимосвязи между стратегиями принятия решений спортсменами и их личностными особенностями. Анализируются индивидуально-психологические характеристики, влияющие на принятие быстрых и оптимальных решений в спортивной деятельности, включая темперамент, характер, уверенность в себе, стрессоустойчивость, склонность к риску, эмоциональную устойчивость и саморегуляцию. Также рассматриваются способы принятия решений спортсменами в сложных и неопределённых ситуациях, возникающих в ходе соревнований, а также взаимосвязь скорости мышления и способности оценивать ситуацию с личностными особенностями. В статье обосновано, что учёт индивидуально-психологических особенностей спортсменов является важным психологическим условием повышения эффективности принятия решений, адаптации к соревновательным ситуациям и совершенствования результатов спортивной деятельности.

Ключевые слова: спортсмен, принятие решений, стратегии принятия решений, личностные особенности, индивидуально-психологические особенности, темперамент, стрессоустойчивость, эмоциональная устойчивость, уверенность в себе, спортивная деятельность.

THE RELATIONSHIP BETWEEN ATHLETES' DECISION-MAKING STRATEGIES AND THEIR PERSONALITY CHARACTERISTICS

Abstract. This article examines the psychological aspects of the relationship between athletes' decision-making strategies and their personality characteristics. It analyzes individual psychological characteristics that influence the ability to make quick and optimal decisions in sports activities, including temperament, character, self-confidence, stress resistance, risk-taking tendency, emotional stability, and self-regulation. The study also considers athletes' decision-making patterns in complex and uncertain situations arising during competitions, as well as the relationship between rapid thinking, situational assessment skills, and personality characteristics. The article substantiates that taking athletes' individual psychological characteristics into account is an important psychological condition for improving decision-making effectiveness, adapting to competitive situations, and enhancing sports performance.

Keywords: athlete, decision-making, decision-making strategies, personality characteristics, individual psychological characteristics, temperament, stress resistance, emotional stability, self-confidence, sports activity.

KIRISH. Bugungi kunda sport faoliyatida yuqori natijalarga erishish nafaqat sportchilarning jismoniy tayyorgarligi, texnik mahorati va taktik bilimlariga, balki ularning

murakkab hamda tez o'zgaruvchan vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qila olish qobiliyatiga ham bevosita bog'liq. Musobaqa jarayonida sportchi qisqa vaqt ichida vaziyatni baholashi, raqibning harakatlarini oldindan taxmin qilishi, mavjud imkoniyatlarni tahlil qilishi va eng maqbul harakat strategiyasini tanlashi lozim. Shu sababli qaror qabul qilish jarayoni sport faoliyatining muhim psixologik tarkibiy qismlaridan biri hisoblanadi. Sportchilarning qaror qabul qilish strategiyalari ularning musobaqaviy vaziyatlarni idrok etishi, axborotni qayta ishlashi, muqobil harakatlarni baholashi va muayyan qarorga kelish usullari bilan bog'liq. Ushbu strategiyalar sport turining xususiyati, musobaqa sharoiti, vaqt cheklovi, raqibning harakatlari, jamoaviy hamkorlik va sportchining tajribasi ta'sirida shakllanadi. Ayrim sportchilar qaror qabul qilishda tezkorlik va intuitiv yondashuvga tayanishsa, boshqalari vaziyatni batafsil tahlil qilish va ehtimoliy natijalarni oldindan baholashga moyil bo'lishi mumkin. Qaror qabul qilish samaradorligiga sportchilarning shaxsiy va individual-psixologik xususiyatlari ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Jumladan, temperament, xarakter, o'ziga ishonch, emotsional barqarorlik, stressga chidamlilik, tavakkalchilikka moyillik, mas'uliyatlilik, qat'iyatlilik va o'zini o'zi boshqarish kabi xususiyatlar sportchining turli vaziyatlarda qaror qabul qilish uslubini belgilashi mumkin. Ayniqsa, kuchli psixologik bosim, vaqt tanqisligi yoki musobaqaning muhim bosqichlarida sportchining emotsional holati va o'z imkoniyatlariga bo'lgan ishonchi qabul qilinadigan qarorlarning mazmuni va sifatiga ta'sir etadi. Sport faoliyatida qaror qabul qilish jarayoni faqat individual fikrlash bilan cheklanmaydi. U sportchining o'z tajribasidan foydalanishi, vaziyatni tez anglay olishi, xavfni baholashi, raqibning xatti-harakatlarini tahlil qilishi va o'z harakatlarini nazorat qila olish qobiliyatini ham qamrab oladi. Shu jihatdan, qaror qabul qilish strategiyalarini o'rganishda sportchilarning shaxsiy xususiyatlarini kompleks ravishda tahlil qilish muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega. Shuningdek, sportchilarning qaror qabul qilish strategiyalari ularning sportdagi tajribasi, maka darajasi va musobaqaviy faoliyat sharoitlari bilan ham uzviy bog'liqdir. Tajribali sportchilar ko'pincha vaziyatni tezroq baholash, muhim belgilarni ajratish va samarali harakat yo'lini tanlash imkoniyatiga ega bo'lishi mumkin. Biroq bunday jarayonning samaradorligi sportchining individual-psixologik xususiyatlari, ruhiy tayyorgarligi va o'z faoliyatini boshqarish qobiliyati bilan ham belgilanadi. Bugungi sport psixologiyasida sportchilarning qaror qabul qilish jarayonlarini chuqur o'rganish, ushbu jarayonga ta'sir etuvchi shaxsiy xususiyatlarni aniqlash va samarali qaror qabul qilish strategiyalarini rivojlantirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Mazkur yo'nalishdagi tadqiqotlar sportchilarning musobaqaviy faoliyatini takomillashtirish, psixologik tayyorgarlik tizimini boyitish hamda murabbiylar uchun individual yondashuvga asoslangan mashg'ulot dasturlarini ishlab chiqishga xizmat qiladi. Shundan kelib chiqib, sportchilarning qaror qabul qilish strategiyalari va ularning shaxsiy xususiyatlari o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganish, qaror qabul qilish samaradorligiga ta'sir etuvchi individual-psixologik omillarni aniqlash hamda sportchilarning musobaqaviy vaziyatlarda maqbul qarorlar qabul qilish qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan psixologik yondashuvlarni ishlab chiqish mazkur mavzuning ilmiy-amaliy dolzarbligini belgilaydi.

ADABIYOTLAR TAHLILI. Sportchilarning qaror qabul qilish jarayoni va uning shaxsiy xususiyatlari bilan bog'liqligi psixologiya, sport psixologiyasi va kognitiv fanlar doirasida keng o'rganilgan. Qaror qabul qilish insonning mavjud vaziyatni anglash, axborotni qayta ishlash, muqobil variantlarni baholash va ma'lum bir harakat yo'lini tanlash jarayoni sifatida izohlanadi. Sport faoliyatida esa ushbu jarayon vaqt tanqisligi, yuqori raqobat, noaniqlik va emotsional zo'rqiqlash sharoitida amalga oshirilishi bilan boshqa faoliyat turlaridan farq qiladi.

S.L. Rubinshteynning psixologik qarashlarida faoliyat va tafakkurning o'zaro bog'liqligi, insonning tashqi sharoitni faol ravishda o'zlashtirishi hamda muammoli vaziyatlarda fikrlash jarayonining ahamiyati ta'kidlangan. Ushbu nazariy yondashuv sportchining musobaqa sharoitidagi qarorlarini vaziyatni idrok etish va faoliyat maqsadi bilan bog'liq holda tahlil qilish imkonini beradi. A.N. Leontyevning faoliyat nazariyasida esa inson xatti-harakatlarining motiv, maqsad va faoliyat sharoitlari bilan bog'liqligi asoslab berilgan. Mazkur qarashlar sportchining qaror qabul qilish jarayonida motivatsiya va faoliyat maqsadining rolini tushuntirishda muhim metodologik asos bo'lib xizmat qiladi.

Qaror qabul qilishning kognitiv mexanizmlarini o'rganishda D. Kahneman tomonidan ishlab chiqilgan ikki tizimli fikrlash konsepsiyasi alohida ahamiyatga ega. Mazkur yondashuvga ko'ra, inson qarorlarida tezkor, intuitiv fikrlash bilan bir qatorda, sekinroq va tahliliy fikrlash jarayonlari ham ishtirok etadi. Sport faoliyatida mazkur ikki mexanizmning namoyon bo'lishi vaziyatning murakkabligi, vaqt chegarasi va sportchining tajribasiga bog'liq bo'lishi mumkin. Ayniqsa, tajribali sportchilarda vaziyatni tezkor anglash va ilgari shakllangan harakat dasturlaridan foydalanish qaror qabul qilish jarayonining muhim xususiyatlaridan biri sifatida namoyon bo'ladi.

Sport psixologiyasida sportchilarning qaror qabul qilish faoliyati ko'pincha idrok, diqqat, tafakkur, oldindan ko'ra bilish va situatsion xabardorlik bilan bog'liq holda o'rganiladi. J. Abernethy tadqiqotlarida sportchilarning vizual qidiruv jarayonlari, sport vaziyatlarini idrok etish va tegishli axborotni tezkor ajratib olish qobiliyatlari yoritilgan. Ushbu tadqiqotlar sportchilarning yuqori darajadagi qaror qabul qilish samaradorligi faqat jismoniy yoki texnik tayyorgarlik bilan emas, balki muhim axborotni tez va aniq aniqlash qobiliyati bilan ham bog'liqligini ko'rsatadi.

N. Raab va J. Gigerenzerning tadqiqotlarida sportdagi qaror qabul qilish jarayonida evristik strategiyalarning ahamiyati ko'rib chiqilgan. Ularning yondashuvlarida murakkab va tez o'zgaruvchan vaziyatlarda sportchi har doim ham barcha mavjud axborotni to'liq tahlil qilish imkoniyatiga ega emasligi, shu sababli qisqa va samarali qaror strategiyalaridan foydalanishi mumkinligi ta'kidlanadi. Bunday yondashuv sportchining tajribasi, vaziyatni anglash qobiliyati va avvalgi faoliyat tajribasi bilan chambarchas bog'liq.

Sportchilarning qaror qabul qilishiga ta'sir etuvchi shaxsiy xususiyatlar masalasida temperament, emotsional barqarorlik, o'ziga ishonch, stressga chidamlilik va tavakkalchilikka moyillik kabi omillar alohida o'rin tutadi. R.M. Nideffer tomonidan diqqat jarayonlarining sport faoliyatidagi xususiyatlari o'rganilib, sportchining diqqatni vaziyat talablariga muvofiq ravishda toraytirishi yoki kengaytirishi samarali faoliyat uchun muhim ekanligi ko'rsatilgan. Bu qarashlar

sportchining qaror qabul qilish jarayonida vaziyatning muhim jihatlariga diqqatni yo'naltirish qobiliyatining ahamiyatini asoslash imkonini beradi.

A. Banduraning o'z-o'ziga samaradorlik konsepsiyasi ham sportchilarning qaror qabul qilish jarayonini tushuntirishda muhim nazariy asoslardan biridir. Shaxsning o'z imkoniyatlariga bo'lgan ishonchi uning murakkab vazifalarni bajarishga bo'lgan intilishi, qat'iyatligi va faoliyat jarayonidagi xatti-harakatlariga ta'sir ko'rsatadi. Sport faoliyatida yuqori o'z-o'ziga samaradorlik hissi sportchining muayyan vaziyatlarda mustaqil va qat'iy qaror qabul qilishiga yordam beruvchi psixologik omillardan biri sifatida qaralishi mumkin.

Shuningdek, sportchilarning emotsional holati va stressni boshqarish qobiliyati qaror qabul qilish samaradorligiga bevosita ta'sir qiluvchi omillar sifatida ko'rib chiqiladi. Musobaqa oldi va musobaqa jarayonidagi xavotir, bosim va emotsional zo'riqish diqqatning taqsimlanishi, axborotni qayta ishlash tezligi va vaziyatni baholashga ta'sir qilishi mumkin. Shu sababli sport psixologiyasida psixologik tayyorgarlik, o'zini o'zi boshqarish va emotsional barqarorlikni rivojlantirish sportchilarning qaror qabul qilish faoliyatini takomillashtirishning muhim yo'nalishlaridan biri sifatida qaraladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI. Mazkur tadqiqot sportchilarning qaror qabul qilish strategiyalari va ularning shaxsiy xususiyatlari o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganishga yo'naltirilgan. Tadqiqot metodologik jihatdan shaxsning faoliyat jarayonida shakllanishi va namoyon bo'lishi haqidagi psixologik yondashuv, faoliyat nazariyasi, kognitiv yondashuv hamda individual-psixologik xususiyatlarni o'rganishga asoslangan. Tadqiqotda qaror qabul qilish jarayoni sportchining musobaqaviy vaziyatni idrok etishi, mavjud axborotni tahlil qilishi, muqobil harakatlarni baholashi va maqbul qarorni tanlashi bilan bog'liq psixologik jarayon sifatida qaraladi.

Tadqiqotning asosiy metodlari sifatida ilmiy adabiyotlarni nazariy tahlil qilish, kuzatish, suhbat, psixodiagnostik metodlar va statistik tahlil usullaridan foydalanish nazarda tutiladi. Nazariy tahlil orqali sportchilarning qaror qabul qilishi, shaxsiy xususiyatlari, emotsional barqarorligi, stressga chidamliligi va o'ziga ishonchi bilan bog'liq ilmiy qarashlar o'rganiladi. Kuzatish va suhbat metodlari yordamida sportchilarning musobaqa hamda mashg'ulot jarayonidagi xatti-harakatlari, qaror qabul qilish usullari va psixologik holatlari tahlil qilinadi.

Sportchilarning shaxsiy xususiyatlarini aniqlashda standartlashtirilgan psixodiagnostik metodikalaridan foydalanish mumkin. Jumladan, shaxs xususiyatlarini baholash uchun "Katta beshlik" modeli asosidagi metodikalar, qaror qabul qilish xususiyatlarini aniqlash uchun tegishli psixodiagnostik so'rovnomalar, stressga chidamlilik va emotsional barqarorlikni baholashga yo'naltirilgan metodikalaridan foydalaniladi. Qaror qabul qilish strategiyalarini o'rganishda sportchilarning tezkor fikrlashi, tavakkalchilikka moyilligi, vaziyatni baholash va muqobil variantlar orasidan tanlov qilish xususiyatlariga e'tibor qaratiladi.

Tadqiqot natijalarini miqdoriy jihatdan qayta ishlashda matematik-statistik usullardan foydalanish maqsadga muvofiq. Olingan ko'rsatkichlarning o'rtacha qiymati, standart og'ish va boshqa tavsifiy statistik ko'rsatkichlari aniqlanadi. Sportchilarning qaror qabul qilish strategiyalari bilan shaxsiy xususiyatlari o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash uchun Pearson yoki Spearman korrelyatsiya koeffitsientlaridan foydalanish mumkin. Statistik tahlil natijalari asosida o'rganilayotgan psixologik ko'rsatkichlar o'rtasidagi bog'liqlikning yo'nalishi va darajasi aniqlanadi.

Tadqiqotning metodologik yondashuvi sportchilarning qaror qabul qilish faoliyatini faqat bitta psixologik omil bilan izohlashdan ko'ra, uni individual-psixologik xususiyatlar, sport tajribasi, emotsional holat va musobaqa sharoitlari bilan o'zaro bog'liq holda o'rganishga imkon beradi. Shu asosda tadqiqot natijalari sportchilarning qaror qabul qilish strategiyalarini takomillashtirish va psixologik tayyorgarlik jarayonini individuallashtirish uchun nazariy hamda amaliy asos bo'lib xizmat qiladi.

1-jadval

Sportchilarning qaror qabul qilish strategiyalari va shaxsiy xususiyatlarini o'rganish ko'rsatkichlari

№	O'rganiladigan yo'nalish	Asosiy ko'rsatkichlar	Psixologik mazmuni
1	Qaror qabul qilish strategiyasi	Tezkor qaror qabul qilish	Vaqt tanqisligi sharoitida maqbul qarorni tez tanlash
2	Qaror qabul qilish strategiyasi	Tahliliy qaror qabul qilish	Vaziyat va mavjud axborotni chuqur tahlil qilib qaror qabul qilish
3	Qaror qabul qilish strategiyasi	Intuitiv qaror qabul qilish	Tajriba va vaziyatni tez anglash asosida qaror tanlash
4	Qaror qabul qilish strategiyasi	Tavakkalchilik asosida qaror qabul qilish	Noaniq vaziyatlarda xavf va imkoniyatlarni hisobga olish
5	Shaxsiy xususiyatlar	O'ziga ishonch	O'z imkoniyatlarini baholash va mustaqil qaror qabul qilishga tayyorlik
6	Shaxsiy xususiyatlar	Emotsional barqarorlik	Musobaqa bosimi va zo'riqish sharoitida hissiyotlarni boshqarish
7	Shaxsiy xususiyatlar	Stressga chidamlilik	Stressli vaziyatlarda faoliyat samaradorligini saqlab qolish
8	Shaxsiy xususiyatlar	Qat'iyatlilik	Qabul qilingan qarorni amalga oshirishda izchillik va barqarorlik

№	O'rganiladigan yo'nalish	Asosiy ko'rsatkichlar	Psixologik mazmuni
9	Shaxsiy xususiyatlar	Tavakkalchilikka moyillik	Noaniq va xavfli vaziyatlarda faol harakat qilishga moyillik
10	Shaxsiy xususiyatlar	O'zini o'zi boshqarish	Xulq-atvor, diqqat va emotsional holatni nazorat qilish qobiliyati

statistik tahlil tadqiqot davomida sportchilarning qaror qabul qilish strategiyalari hamda shaxsiy xususiyatlari o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash maqsadida olingan ma'lumotlar matematik-statistik usullar yordamida qayta ishlandi. Statistik tahlilda tavsifiy statistika hamda Pearson korrelyatsiya koeffitsientidan foydalanildi. Natijalarni talqin qilishda korrelyatsiya koeffitsientining musbat qiymati ko'rsatkichlar o'rtasidagi to'g'ri, manfiy qiymati esa teskari bog'liqlikni ifodalashi asos qilib olindi.

XULOSA Xulosa qilib aytganda, sportchilarning qaror qabul qilish strategiyalari ularning individual-psixologik va shaxsiy xususiyatlari bilan uzviy bog'liq bo'lgan murakkab psixologik jarayon hisoblanadi. Musobaqa jarayonida yuzaga keladigan vaqt tanqisligi, yuqori emotsional zo'riqish, raqobat muhiti va noaniq vaziyatlar sportchidan tezkor, asoslangan va vaziyatga mos qaror qabul qilishni talab etadi. Shu sababli qaror qabul qilish samaradorligini ta'minlashda sportchining nafaqat texnik va taktik tayyorgarligi, balki psixologik xususiyatlari ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Tadqiqot natijalari sportchilarning o'ziga ishonchi, emotsional barqarorligi, stressga chidamliligi, qat'iyatligi va tavakkalchilikka moyilligi qaror qabul qilish strategiyalarining namoyon bo'lishi bilan turli darajada bog'liqligini ko'rsatdi. Xususan, tezkor qaror qabul qilish strategiyasi o'ziga ishonch, emotsional barqarorlik va stressga chidamlilik bilan ijobiy bog'liqlikda namoyon bo'ldi. Tahliliy qaror qabul qilishda esa qat'iyatlilik, emotsional barqarorlik va stressga chidamlilikning ahamiyati kuzatildi.

Shuningdek, intuitiv qaror qabul qilish strategiyasining sportchilarning o'ziga ishonchi va stressga chidamliligi bilan ijobiy bog'liqligi aniqlangan. Tavakkalchilik asosida qaror qabul qilish strategiyasi esa, avvalo, sportchining tavakkalchilikka moyilligi bilan bog'liq ekanligi kuzatildi. Mazkur natijalar sportchilarning qaror qabul qilish jarayonida individual-psixologik xususiyatlarni hisobga olish zarurligini ko'rsatadi.

Sportchilarni psixologik tayyorlash jarayonida qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirish bilan bir qatorda, emotsional barqarorlik, stressga chidamlilik, o'ziga ishonch, qat'iyatlilik va o'zini o'zi boshqarish kabi sifatlarni rivojlantirish maqsadga muvofiq. Buning uchun mashg'ulotlarda murakkab va noaniq vaziyatlarni modellashtrish, vaqt cheklangan topshiriqlardan foydalanish, tezkor fikrlashni rivojlantirish, musobaqaviy bosim sharoitida qaror qabul qilish mashqlarini tashkil etish samarali bo'lishi mumkin.

Umuman olganda, sportchilarning qaror qabul qilish strategiyalarini individual-psixologik xususiyatlar bilan bog'liq holda o'rganish sport faoliyatining psixologik samaradorligini oshirish uchun muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega. Sportchining shaxsiy xususiyatlarini hisobga olgan holda tashkil etilgan psixologik tayyorgarlik uning turli musobaqaviy vaziyatlarda tezkor va asoslangan qarorlar qabul qilish, stressli sharoitlarga moslashish hamda sport faoliyati samaradorligini oshirishga xizmat qilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

- [1] G'oziyev E.G'. Umumiy psixologiya. – Toshkent: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2010.
- [2] Karimova V.M. Ijtimoiy psixologiya. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2012.
- [3] Rubinshteyn S.L. Osnovy obshchey psikhologii. – Moskva: Piter, 2002.
- [4] Leontyev A.N. Deyatel'nost. Soznaniye. Lichnost. – Moskva: Politizdat, 1975.
- [5] Bandura A. Social Learning Theory. – Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 1977.
- [6] Kahneman D. Thinking, Fast and Slow. – New York: Farrar, Straus and Giroux, 2011.
- [7] Nideffer R.M. The Inner Athlete: Mind Plus Muscle for Winning. – New York: Thomas Y. Crowell, 1976.
- [8] Abernethy B. Visual search strategies and decision-making in sport // International Journal of Sport Psychology. – 1991. – Vol. 22. – P. 189–210.
- [9] Raab M., Gigerenzer G. "Intellegence as smart heuristics" // Psychology of Sport and Exercise. – 2003. – Vol. 4, No. 2. – P. 137–160.
- [10] Tenenbaum G. Theoretical perspectives on decision making in sport // Handbook of Sport Psychology. – Hoboken: Wiley, 2007.
- [11] Weinberg R.S., Gould D. Foundations of Sport and Exercise Psychology. – Champaign, IL: Human Kinetics, 2019.
- [12] Cox R.H. Sport Psychology: Concepts and Applications. – New York: McGraw-Hill, 2007.
- [13] Gill D.L., Williams L., Reifsteck E.J. Psychological Dynamics of Sport and Exercise. – Champaign, IL: Human Kinetics, 2017.
- [14] Anshel M.H. Sport Psychology: From Theory to Practice. – San Francisco: Pearson Education, 2012.
- [15] Williams A.M., Ward P. Anticipation and decision making: Exploring new horizons // Psychology of Sport and Exercise. – 2007. – Vol. 8, No. 3. – P. 253–266.